

Linka detskej istoty

Linka detskej istoty

reaguje na potreby detí spôsobom, ktorý napomáha naplneniu a dodržiavaniu ich práv v súlade s Dohovorom o právach dieťaťa. Toto úsilie Linka naplnia prostredníctvom dištančných (telefonických a online) služieb, osobných intervencií a preventívnych programov.

číslo 1 apríl - júl 2013

iBulletin

Linky detskej istoty

téma čísla: šikana

iBulletin

Linky detskej istoty (ďalej len **iBulletin**) vznikol ako jeden z výstupov medzinárodného projektu „Posilňovanie detských hlasov v rámci EÚ prostredníctvom detskej linky **116 111**“. Na projekte Linka detskej istoty spolupracuje s ďalšími linkami **116 111** z Bulharska, Českej republiky, Poľska, Rumunska a Veľkej Británie. Hlavným cieľom projektu je, aby linka **116 111** nebola len o deťoch bez nich, ale o deťoch s nimi, t.j. aby deti samotné mali možnosť povedať, čo sa im na linke páči a čo nie. Druhým cieľom projektu je, aby sa ich hlas preniesol do celospoločenskej roviny a to prostredníctvom zvyšovania povedomia spoločnosti o detských právach a to cez médiá a cez rozhovory s príslušnými inštitúciami na Slovensku a v zahraničí.

Hlas detí by mal byť počutý i z **iBulletinu**, ktorý je síce o deťoch, ale je určený dospelým – pedagógom, psychológom a iným odborníkmi pracujúcimi s deťmi. **iBulletin** Vám bude raz za štyri mesiace prinášať najhorúcejšie témy a problémy, ktoré trápia deti na Slovensku.

Aktivita LDI

116 111 je komunikačno-poradenská linka pre všetky deti a ich rodičov z celého Slovenska. Je to pôvodná a primárna aktivita Linky detskej istoty, ktorá vznikla v roku 1996 ako národný projekt Slovenského výboru pre **UNICEF**. Prostredníctvom nej majú slovenské deti možnosť získať odborné poradenstvo v situáciách, v ktorých si nevedia rady alebo sa len vyroprávajú z každodenných strastí a slasť.

Denne sa na linke **116 111** vybaví od 200 do 300 telefonátov detí a ich rodičov. Dištančné poradenstvo na **Linke detskej istoty** celkovo obsluhuje od 35 do 45 konzultantov, ktorí fyzicky zdvíhajú telefóny a komunikujú s deťmi a 21 supervízorov, ktorí garantujú odbornosť poskytnutého poradenstva a v prípade potreby zasahujú. Každodenne teda komunikuje s deťmi z celého Slovenska 12-členný tím profesionálov.

116 111 spĺňa minimálne štandardy odporúčené Európskou úniou, t.j. je bezplatné, anonymné, dôverné, odborne garantované, non-stop, dostupné zo všetkých sietí SR a poskytuje svoje služby deťom aj rodičom. Číslo v rovnakom tvare existuje vo väčšine krajín Európskej únie, avšak v úradných jazykoch tej ktorej krajiny.

šikana

prípadová štúdia

Šikana alebo šikanovanie bol v roku 2012 najčastejšie zaznamenaný problém na Linke detskej istoty, ktorý sa radí do skupiny tzv. CAN (Child Abuse and Neglect) problémov, t.j. problémov súvisiacich s násilím páchaným na deťoch zo strany ich okolia. Z celkového počtu hovorov týkajúcich sa CAN problémov bolo šikanovanie zaznamenané v 319 prípadoch, čo sú 2% z celkového počtu prijatých hovorov v roku 2012.

Šikana je problém, ktorý trápi deti nielen po celom svete ale aj na Slovensku, čo vyplynulo z II. celoslovenskej konferencie rovesníckych podporovateľov, ktorá sa konala 20. februára 2013 v Bratislave. Šikana bola na konferencii označená ako jeden z najzávažnejších vzťahových problémov súčasnosti vyskytujúcich sa medzi deťmi v školskom prostredí. Konferencie sa zúčastnilo 36 detí zo stredných a základných škôl z celého Slovenska a 24 odborníkov pracujúcich v oblasti ochrany detských práv; detskí psychológovia, pedagógovia a pracovníci Slovenského výboru pre UNICEF.

Z UNICEF, ale i iných prieskumov realizovaných medzi deťmi vyplýva, že deti považujú fakt, že učitelia len veľmi opatrne reagujú na podnety šikany a neveria im (nezakročia v prípade podnetu zo strany detí) za porušovanie celého problému a porušovanie ich práv.

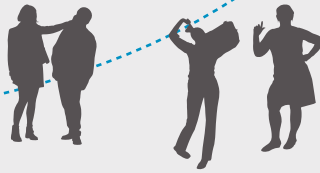
Prípadová štúdia zo života Linky detskej istoty:

Na linku 116 111 sa telefonicky obrátilo 12-ročné dieťa, ktoré bolo v zlom psychickom stave. Nazvime ho Karolínka. Karolína bola žiačkou šiesteho ročníka jednej slovenskej základnej školy. Žila s rodičmi a šesťročnou sestrou v usporiadanej rodine.

Problém, ktorý Karolína popisovala, bol vyhodnotený ako kombinované šikanovanie v reálnom, ale i virtuálnom prostredí. Šikanovanie začalo zo strany Karolíniých spolužiačok a to v školskej triede, potom naberalo na intenzite. Najskôr sa prejavovalo vo forme segregácie pri spoločných aktivitách, postupne pribudlo zosmiešňovanie vzhľadom dievčata a drobné fyzické ubližovanie. Vážne fyzické útoky sa realizovali cestou zo školy. Dôsledkom bola psychická trauma riešená i u detského psychiatra. Do riešenia prípadu bola na podnet rodičov dvakrát privolaná aj Karolíniška škola. Tieto pokusy však k náprave nevedli a posttraumatický stres sa u Karolíny postupne zväčšoval. Na návrh detského psychológa linky ohľadne priamej intervencie do prípadu, Karolínka aj s ohľadom na predošlé sklamanie, váhala a súhlasila až po intervencii jej rodičov.

Psychológ linky sa skontaktoval s miestnou psychologičkou a spoločne vytvorili stratégiu. Hneď na to vycestoval do miesta diania, kde sa stretol so zástupcami zúčastnených organizácií a so zástupcami Karolíniškej školy a vytvorili proces optimálneho riešenia. Karolínka mala stále možnosť kontaktovať linku, hlavne kvôli potrebe sociálneho kontaktu, ventilovania záťaže a poradenstva. Do riešenia situácie sa podarilo opätovne zapojiť i školu, ktorá však napokon aj na základe predchádzajúcich neúspechov na prípad rezignovala. Karolíniške s ohľadom na pretrvávajúci zlý psychický stav a potrebnú dlhodobú liečbu posttraumatickej stresovej poruchy bolo odporučené zmeniť školu, a tak sa i stalo. Odvtedy je Karolíniškin stav stabilizovaný a pravidelne monitorovaný detským psychológom a psychológom Linky detskej istoty.

čo je dôležité vedieť o nežiadúcej agresivite vo svete detí...

Šikanovanie, zneužívanie, vydieranie, ponižovanie

sú v súčasnosti veľmi rozšírené formy agresivity v detskom svete. Realizujú sa v reálnom alebo vo virtuálnom svete, veľmi často však súčasne.

Problém šikanovania detí nedokážu riešiť samé - potrebujú pomoc! Prežívanie takejto situácie výrazne ovplyvňuje osobnostný, sociálny a edukatívny vývin detí a súčasne negatívne vplyva na ich telesný a zdravotný stav. Neošetrené zážitky predikujú dlhodobé následky, prechádzajúce často do dospelosti.

Čo je šikanovanie

Nebezpečný, sociálno-patologický jav, pri ktorom sa obmedzuje osobná sloboda a ponižuje ľudská dôstojnosť. V procese šikanovania participuje agresor a obeť resp. agresori a obeť/obete. Cieľom je opakovaným fyzickým a psychickým konaním poškodzovať obeť, čo pomáha agresorovi uspokojovať svoje potreby. Také správanie sa realizuje najčastejšie v známom prostredí a tam, kde sa agresivita prehliada.

Formy šikanovania

Nepriama - ignorovanie, neprijatie, ohováranie, vylúčovanie z kolektívu, rovesníci si nezastanú obeť

Priama - verbálna a fyzická

1. zosmiešňovanie, nadávanie, urážanie (obeť aj rodinu)
2. verbálne prítvrdzovanie spojené s príkazmi a fyzickým násilím
3. individualizmus alebo organizovanosť, útočník je sám alebo je to skupina
4. opakované pripravované incidenty voči obeti a nepomer síl medzi útočníkom/mi a obeťou/ťami
5. šikanovanie mení skupinovú atmosféru, nastupuje rešpekt, strach, konformita
6. dokonalá šikana, prepracovaná manipulácia, vťahne viac detí a často aj dospelých

Kyberšikana - cez mobil a internet, samostatná alebo súbežná či pokračujúca forma útokov voči obeti

1. obťažovanie, vyhrážanie, vydieranie, urážanie cez mobil, email,...
2. natáčanie a fotenie na mobil a následné zverejňovanie, zneužitie osobných údajov a fotografií
3. vytváranie posmešných www-stránok

Päť štádií šikanovania v školskom prostredí

1. Ostrakizmus - prevažne psychická forma, vylúčovanie, odmietanie
2. Fyzická agresia, verbálne príkazy, manipulácia, obeť ako ventil napätia „buchňem si“
3. Vytvorenie jadra - systematické-šikanovanie, upevnený pocit moci agresora
4. Väčšina detí prijíma normy agresorov (niekedy aj časť

dospelých)

5. Totalita, tvrdá, dokonalá šikana, násilie sa stáva normou, akceptujú sa roly „otrokári a otroci“

Prax ukazuje, že učitelia môžu žiakom pomôcť len v prvých troch štádiách šikanovania. Ak šikanovanie prerastie do ďalších štádií musí zvyčajne zasiahnuť odborník/psychológ a interdisciplinárne intervencie, často aj sociálny pracovník a polícia.

Kto sú agresori a čo ich charakterizuje

Agresormi sú chlapci aj dievčatá rôzneho veku, IQ či vzdelania, pochádzajúce z rôzneho rodinného prostredia, väčšinou s egoistickou, egocentrickou osobnosťou, bez svedomia, morálky, noriem, empatie a súcitu.

Rozlišujeme 3 typy agresorov:

A typ - hrubý, primitívny, impulzívny, s narušeným vzťahom k autorite, niekedy páchajúci aj inú trestnú činnosť. Tento agresor šikanuje masívne, tvrdo a nelútostne, vyžaduje absolútnu poslušnosť, šikanovanie používa cielene na zastrašovanie ostatných.

B typ - veľmi slušný, kultivovaný, narcistický, šľachetný, uzavretý. Násilie, mučenie sú ciele a rafinované, uskutočňujú sa bez prítomnosti svedkov.

C typ - „srandista“, optimistický, dobrodružný, s pomerne veľkou sebadôverou, často obľúbený, vplyvný. Šikanuje pre pobavenie seba aj ostatných, snaží sa vypichnúť „humor a zábavu“.

Príčiny agresívneho správania - šikanovania:

1. emocionálne nesaturovaná osobnosť, žiarlivosť, nuda, túžba po moci, upútavanie pozornosti
2. zažitá krutosť, agresivita a zanedbávanie v rodine, strach, aby som sám nebol šikanovaný
3. rodina bez pravidiel a limitov, reakcia na konflikt (rozvod, alkohol, nedostatok,...)

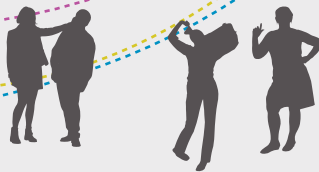
Agresor má rovnaké právo na odbornú pomoc, je to svojím spôsobom tiež „obeť“, ktorá má často za sebou mnoho nespracovaných zážitkov a prežívaní.

Obeťou sa môže stať každé dieťa

a to najčastejšie, ak ide o:

- príslušníka menšiny, inej národnosti, vierovyznania, inej rasy a etnika,
- odlišné dieťa, čo sa týka zdravotnej, telesnej, mentálnej stránky alebo zmyslovo znevýhodnené, dieťa s poruchou učenia sa, ai.
- dieťa s rozvinutými psychologickými faktormi ako sú talent, nadanie, IQ, sebadôvera, sebaúcta, znížený prah citlivosti,

čo je dôležité vedieť o nežiadúcej agresivite vo svete detí...

plachosť, plačlivosť, alebo o dieťa, ktoré je pre niečo v kolektíve neoblíbené

- školsky úspešné/neúspešné deti alebo deti s rozdielnou oblasťou záujmov,

- dieťa sociálne a ekonomicky znevýhodnené/zvýhodnené, čo závisí od statusu rodičov,

Prejavy správania sa šikanovaného dieťaťa

Za dieťaťom nechodí domov žiadny spolužiak, nemá kamarátov. Dieťa je zarazené, smutné, depresívne, nehovorí o tom, čo sa deje v škole. Prichádza k výraznému zhoršeniu prospechu, je nesústredené, bez záujmu. Dieťa chodí do školy alebo zo školy okľukami. Prichádza domov s potrhaným oblečením, poškodenými školskými pomôckami alebo bez nich. Často mu nevychádza vreckové, stráca ho, pýta si ďalšie peniaze. Dieťa prichádza domov vyhladované, i napriek tomu, že malo desiatu a má zaistené obedy. Nedokáže uspokojivo vysvetliť svoje zranenia, odreniny, modriny, narazenú alebo zlomenú kosť, popáleniny na ruke. Zle zaspáva, má poruchy spánku, má hrôzostrašné sny. Často ho pred odchodom do školy alebo po príchode zo školy bolí hlava, brucho. Dieťa často navštevuje lekára, chodí poza školu. Vyhráža sa samovraždou, alebo sa o ňu pokúsi.

Problémy pri odhaľovaní šikanovania

Rátať s tým, že nikto nemusí hovoriť pravdu! Obeť len ťažko hovorí o šikanovaní, hrozí strata sebaúcty strach z odplaty, strach z konfrontácie s agresorom, popretie, vyvrátenie,...

Agresor sa bráni, nechce byť odhalený, preto klame, núti ku klamstvu a zastráša ostatných.

Prizerajúci sa / spolužiaci mlčia. Majú strach z agresora, hanbia sa, že sa pasívne podieľali na ubližovaní, často nevedia vyhodnotiť závažnosť situácie. Rodičia nechcú pripustiť, odmietajú, že ich dieťa je agresor, hanbia sa (obava z dôsledkov, pocity zlyhania morálnych hodnôt ale aj arogancia). Na strane pedagógov sú pocity nejasnosti, zlyhania, ohrozenia a predstava náročnej práce.

Riešenie šikanovania v triede

1. zastaviť okamžite šikanovanie, ochrániť obeť, spolupráca s rodičmi
2. obnoviť v triede oficiálne normy, posilňovať prosociálne správanie, eticky, ale dôsledne informovať o riešení a rozhodnutí celú triedu
3. zrealizovať individuálny alebo komisionálny rozhovor s agresorom, spolupráca s rodičmi
4. zapojiť žiakov do riešenia problému - dôveryhodných informátorov, ochrancov obete, pracovať s celou triedou, využiť silu "prizerajúcich sa", pomenovať situáciu, dať STOP negatívnejmu javu
5. riešiť cestou zmierenia a odčinenia, ak nie vyvodit' dôsledky, spolupráca s ÚPSVAR a políciou
6. využiť intervencie zo strany odborníkov - poradenstvo, diagnostika, terapia, prevencia

Následky šikanovania

Obeť - poškodenie psychického a fyzického zdravia, zvýšená chorobnosť, poruchy spánku, bolesti hlavy, ranné nevoľnosti, poruchy sebahodnotenia, sebaakceptácie, znižovanie vlastných kompetencií, zhoršenie prospechu, záškoláctvo, strach, dekompenzácia osobnosti až sklon k sebapoškodzovaniu a k samovražde.

Agresor - fixovanie antisociálnych postojov, odmietanie spoločenských noriem a morálky, neprispôsobenie sa prirodzenému prostrediu, ale i pocity viny vedúce k autoagresivite, sebapoškodzovaniu, suicidálnym tendenciám alebo zvyšovaniu agresivity k svojmu okoliu.

Ostatní spolužiaci - strata ilúzií o spravodlivosti, nedôvera v mravné a zákonné normy, zvyšovanie pasivity, prispôsobenie sa a tichá akceptácia negatívneho správania, ohrozený status autority, vzniká patologické správanie prizeraúcich sa, čo znamená zníženie vplyvu výchovného pôsobenia, čím trpí celá trieda.

Prevencia šikanovania v škole = zvyšovanie informovanosti u detí!

1. oboznámiť deti, čo je to šikanovanie, zvýšiť vnímavosť, citlivosť voči signálom (plagáty, semináre)
2. prehrávanie rolí - agresora, obete, ostatných prizeraúcich sa
3. možnosť anonymne požiadať o pomoc (schránka dôvery)
4. dohodnuté jasné pravidlá a dôsledky v prípade šikanovania
5. zamerať sa na žiakov, ktorí by mohli byť riziková
6. vytvoriť v triede atmosféru dôvery a náklonnosti, vytvoriť pravidlá a normy
7. byť vnímavý voči trápeniu slabších, nepopierať problémy
8. rodičov oboznámiť so stratégiou a režimom proti šikanovaniu
9. dospelí budú dôverovať, overovať a riešiť oznámenie o šikanovaní

Úloha spoločnosti je zabezpečiť, chrániť a rešpektovať právo dieťaťa a zákon. Šikanovanie vážne porušuje práva dieťaťa a deklarované v Dohovore o právach dieťaťa, konkrétne jeho články:

Čl.: 2 - štát je povinný chrániť každé dieťa pred akoukoľvek diskrimináciou

Čl.: 3 - chrániť najlepší záujem dieťaťa, jeho bezpečnosť, ochranu a zdravie

Čl.:16 - ochrana súkromia

Čl.:19 - ochrana pred zneužívaním a zanedbávaním

Čl.:28 - disciplína v školách musí byť v súlade s právami dieťaťa a zlučiteľná s jeho ľudskou dôstojnosťou

Peter Porubský

Testovacie hovory sú jednou z najčastejšie diskutovaných tém medzi konzultantmi a supervízormi obsluhujúcimi telefóny Linky detskej istoty. Je to totiž niečo, čomu musia čeliť niekoľkokrát denne. O tom, čo sú testovacie hovory, čo tým deti sledujú a či sú dobré alebo zlé nám povie viac vedúci českej Linky bezpečí Peter Porubský.

Čo si máme pod pojmom testovacie hovory predstaviť?

Všeobecne sú to telefonáty, kedy dieťa Linku bezpečí skúša, či funguje, ako funguje, či ho zaujíma, kto sa ozve na druhej strane a ako bude reagovať. Medzi zjavné testovacie hovory patria hovory, kedy dieťa ihneď položí, alebo mlčí, premýšľa, či vôbec začať hovoriť. A potom sú tu hovory, kedy dieťa hovorí vtipy, napríklad kde sa dá kúpiť stierač na ponorku, alebo je verbálne agresívne a čaká na reakciu.

Prečo to deti robia?

Jednoducho nás skúšajú. Z nášho pohľadu nejde o nič zlého, pretože s určitým druhom testovania alebo skúšania sa stretávame aj my, dospelí a to denne. Všetci niečo skúšame, či už v obchode, reštaurácii, testovanie je prirodzenou súčasťou sveta dospelých a o to viac sveta detí. Navyše možnosť otestovať si službu, ktorej sa dieťa zveruje s vecami, ktoré nikomu predtým nepovedalo, nám prídá dôležité, podľa nás na to má dieťa právo.

Koľko takých telefonátov Linka bezpečí príma?

Všetky prichádzajúce hovory na Linku bezpečí prijímame na centrále, ktorá má funkciu určitého filtra testovacích hovorov. Zo 700 hovorov, ktoré denne na tejto ústredni prijímame, je polovica jednoznačne testovacích. Potom existujú ešte takzvané skryté testovacie hovory, kedy kontakt s dieťaťom skončí skôr, ako ho môžeme vyhodnotiť. Alebo sú to hovory, v ktorých chce dieťa prostredníctvom testovania získať informácie, ako pracujeme s určitou témou. V takom prípade prezentuje určitý problém a až v priebehu hovoru konzultant zistí, že nejde o reálne ťažkosti. Pri testovacích hovoroch je potrebné o mnoho viac pracovať s klientom a snažiť sa nájsť príčinu, prečo v skutočnosti volá. Dôležité je upozorniť, že toto skúšanie môže mať množstvo príčin. Aj keď sa dieťa do telefónu smeje, nemôžeme

vedieť, či za jeho počínaním nie je nejaký závažný problém. Rovnaké je to aj v prípade, keď k nám volá, aby sa predviedlo pred kamarátmi. Tému hovoru si dieťa totiž vyberá s určitým zámerom. Aj takýto hovor môže v skutočnosti odrážať potrebu niečo sa dozvedieť.

Ako prežívajú testovacie hovory konzultanti?

Testovacie hovory sú nesmierne vyčerpávajúce. Odviesť hodinový rozhovor na závažnú tému nemusí byť tak náročné ako stráviť dvadsať minút na ústredni. Preto sa konzultanti v priebehu smeny na centrále striedajú. Maximálna doba, ktorú konzultant trávi na centrále je tridsať, štyridsať minút. Niekedy sa ale vymieňajú po omnoho kratšom čase. Kladieme konzultantom na srdce, aby sa nechali vystriedať hneď, keď začnú byť ku klientom menej trpezliví. Vôbec si nedokážem predstaviť slúžiť celú smenu na ústredni. Ustáť testovací hovor, nebrať si ho osobne a zároveň sa snažiť získať informácie o pravých príčinách telefonátu dieťaťa je skutočne veľmi náročné.

Ako by teda mal vyzerat' ideálne zvládnutý testovací telefonát?

Dieťa by malo získať dôveru a rozhovor by mal zvýšiť šancu, že sa na nás obráti znovu, keď bude mať nejaké ťažkosti.

A mohli by ste vymenovať nejaké konkrétne pravidlá pre konzultantov?

Začnem od toho, čo nechceme robiť. Nechceme deti sekírovať, prehnane ich mentorovať, byť arogantní, cynickí, útočníci alebo nepríjemní. Naopak chceme priznať legitimitu toho, že si nás klient testuje, otvorí priestor pre iné témy, než kvôli ktorým volá, dovypytať sa, čo iného sa deje. Určite je dôležité zostať len u reflexie, to znamená nehodnotiť, ale len pomenovávať to, čo sa na telefónnej linke deje. To už vlastne popisujem také tie remeselnícke nástroje. Pre konzultantov je dôležité so sebou pracovať, odosobniť sa od vlastných pocitov k testujúcemu dieťaťu, nebrať si jeho slová osobne, akokoľvek to môže byť v danej chvíli náročné. Podstatné je, aby sa to neprejavilo na hlase. Deti sú veľmi citlivé na to, či s nimi hovoríme v partnerskej rovine, alebo z mocenskej pozície. Niekedy je potrebné testovací hovor zrozumiteľne ukončiť. K tomu sa pristupuje v prípade, že konzultant dospeje do bodu, keď už nie je schopný svoje osobné pocity vytesniť. Potom je úplne v poriadku rozhovor s vysvetlením ukončiť a klientovi odporučiť, aby zavolať v inú hodinu.

Kalendár

do konca apríla 2013

Možnosť darovať 2% alebo 3% z vašich daní

pre Linku detskej istoty. Táto možnosť platí pre zamestnancov, ktorým vyplňa daňové priznanie zamestnávateľ. Viac informácií nájdete na www.ldi.sk.

15. 4. - 15. 5. 2013

Výzva pre žiakov bratislavských škôk, aby sa stali na osem mesiacov ambasádormi Linky detskej istoty.

27. 5. 2013

Okrúhly stôl - verejná diskusia na tému „Testovacie hovory na komunikačno-poradenkých a krízových linkách: Aký význam má pre nás a naše deti testovanie? Je testovanie u detí dôvodom k trestu?“

4. 6. 2013

6. ročník podujatia

Čítajme si ... ide o verejnú čítacku žiakov základných škôl a osemročných gymnázií. Podujatie je organizované v spolupráci s miestnymi knižnicami.

Najlepší záujem dieťaťa – princíp a článok č.3 podľa Dohovoru o právach dieťaťa, o ktorom sa v detsko-právnej oblasti diskutuje dlhodobo. Doteraz bez jednotnej, všeobecne - rozšírenej definície. V januári 2013 OSN záväzne prijalo jeho definíciu a v súčasnosti sa pripravuje jej uvedenie smerom k verejnosti. O tom, čo to bude znamenať pre Slovensko a slovenské deti samotné, nám povie viac **Alexandra Draková** z UNICEF Slovensko.

Ako sa malo možnosť Slovensko zapojiť, ako sa zapojilo a prostredníctvom koho do prípravy definície pojmu „najlepší záujem dieťaťa“?

Treba povedať, že sa nejedná o definíciu, ale o širší výklad jednotlivých článkov Dohovoru o právach dieťaťa, o ktorých už niekoľko rokov diskutuje a postupne ich vydáva osemnásťčlenný Výbor OSN pre práva dieťaťa. Výbor pre práva dieťaťa pri OSN sídlia v Ženeve pozostáva z odborníkov pre agendu detí z celého sveta, ktorí sú volení valným zhromaždením OSN na obdobie štyroch rokov. Je preto skôr výnimočné, že zo všetkých krajín sveta práve v tomto výbore pôsobí už druhé obdobie aj odborník zo Slovenska - PhDr. Peter Guráš, PhD. a tým pádom malo aj Slovensko priamy vplyv na finálny výstup.

Čo bude zavedenie definície najlepšieho záujmu dieťaťa znamenať v praxi?

Momentálne zažívame často situácie, keď si dospelí vykladajú najlepšieho záujmu dieťaťa výlučne podľa ich názoru a postojov, resp. kompetencií a možností. Pritom, čím je komplikovanejšia situácia, v ktorej sa dieťa nachádza, tým ťažšie sa dá s istotou určiť, čo je naozaj to najlepšie pre dieťa. Už aj teraz to u nás v praxi znamená, že pri komplikovanejších prípadoch dajú dokopy hlavy viacerí a rozliční odborníci a spoločne uvažujú nielen o tom, aký výsledok je najlepšie pre dieťa v konečnej fáze, ale aj aký postup riešenia v zmysle najlepšieho záujmu zvolí. Niečo podobné budeme potrebovať aj v praxi, najmä pri súdnych rozhodnutiach o zverení do starostlivosti, pri prípadoch riešenia situácie ohrozených detí, či pri priamych intervenciách v krízových prípadoch. Doteraz ani sociálni pracovníci, ani sudcovia, vyšetrovatelia, prokurátori, či zdravotný personál nemali vypracovaný návod, postup alebo aspoň odporúčanie, na čo všetko sa má prihliadať a ako a s kým určiť, čo je v najlepšom záujmu dieťaťa.

V čom táto definícia pomôže slovenským deťom?

V prvom rade môže pri správnom uchopení a použití v praxi veľmi pomôcť už len fakt, že samotné dieťa pôjde do popredia nášho vnímania, kedy prestane byť objektom a stane sa z neho subjekt. Všetci, nielen tvorcovia politik či zamestnanci štátnych inštitúcií, ale aj ostatní dospelí, ktorí majú priamy vplyv na život detí musia pri všetkých činnostiach a rozhodnutiach týkajúcich sa detí zohľadniť v prvom rade najlepšieho záujmu dieťaťa. Tento musí byť taktiež súčasťou odôvodnení všetkých rozhodnutí týkajúcich sa dieťaťa správnymi orgánmi, verejnými či štátnymi inštitúciami ako i súdom. Deti by tým pádom mali byť ešte viac chránené, zohľadňované a uplatňovaním adekvátnych postupov by sa mala limitovať tiež neobmedzená moc dospelých nad deťmi. Veľmi zjednodušene povedané, každé jedno rozhodnutie či proces riešenia situácie dieťaťa by sa malo začínať otázkou "Čo je v najlepšom záujme dieťaťa?" a nie zvažovať, čo je v možnostiach systému, inštitúcie, zamestnanca, čo vie poskytnúť otec a čo matka, čo môže urobiť rodič, učiteľ, štát. Resp. nezohľadňovať to, čo je v záujme otca, matky, starých rodičov, ale v prvom rade záujme dieťaťa. Faktom ale zostáva, že bude ešte dlho trvať, kým sa naučíme tento rozsiahly koncept správne chápať a používať, aby naozaj splnil to, čo sa od neho očakáva.

téma budúceho čísla:

technológie

Počítač, tablet, smartfón a internet – sú užitočné nástroje súčasnosti pre naše deti ale i pre nás. Deti by si ich priali viac využívať v škole ale i doma. Ale sú vždy bezpečné? Kedy sú pre naše deti nebezpečné, čo robiť, aby sa vyhli „nachytniu“ na internete ale aj o iných témach súvisiacich s detským virtuálnym svetom sa dozvieme na budúce.